

DZIEŁA MISYJNE

W DIECEZJI ŁOMŻYŃSKIEJ.

(Powstanie i rozwój).

NAKŁADEM DIECEZJALNEJ DYREKCJI
PAPIESKIEGO DZIEŁA ROZKRZEWIANIA WIARY.

Ł O M Ż A 1930.

DZIEŁA MISYJNE

W DIECEZJI ŁOMŻYŃSKIEJ.

(Powstanie i rozwój).

Biblioteka Jagiellońska

1002661837

NAKŁADEM DIECEZJALNEJ DYREKCJI
PAPIESKIEGO DZIEŁA ROZKRZEWIANIA WIARY.

Ł O M Ż A 1930.

IMPRIMATUR.

Łomżae, d. 19 Martii 1930 an.

L. † S.

N° 1452 b/30.

Franciscus Wądołowski

Vic. Generalis.

207402

II br.

1(1930)

I. Kościół a misje.

Przez słowo „Misje” trzeba rozumieć wszystkie wysiłki misjonarzy i wiernych, mające na celu nawrócenie do Kościoła rozsianych po całym świecie ludzi, pozbawionych światła wiary Chrystusowej.

Obowiązek nawracania do wiary P. Jezus włożył przede wszystkim na Apostołów i ich następców, biskupów i kapłanów, w słowach: „idąc, nauczajcie wszystkie narody”... Mt. 28,19. Dopóki zatem na świecie będą narody, a choćby pojedynczy ludzie, nie posiadający wiary, dopóty to zadanie apostoelskie Kościoła istnieć będzie.

Tak pojęte „Misje” trwają od czasów apostoelskich aż po dziś dzień, i trwać będą, dopóki nie stanie się „jedna owczarnia i jeden pasterz”.

A zatem pochod misjonarzy otwierają Apostołowie. Rozchodzą się oni na wszystkie strony świata. Po nich przychodzą ich następcy i tak coraz dalej, coraz szerzej, wiara Chrystusowa zatacza swoje kręgi. Gdzie tylko stopa ludzka dotrzeć może, tam podąża stopa misjonarza. W ten sposób wiara Chrystusowa rozniosła się po Europie, ogarnęła Azję, Amerykę, Afrykę i Australję. Z każdym rokiem przybywa coraz więcej katolików na świecie. Dziś nas jest już przeszło czterysta milionów.

Niestety, nie wszystkie jeszcze ludy wyznają prawdziwą naukę Chrystusa, większość ludzkości stanowią jeszcze poganie, a z chrześcijan nie wszyscy są katolikami. Gdyby wszystkich nieochrzczonych ustawić w szereg po 8 ludzi, to pochod ten, idąc dzień i noc, przechodziłby przez 8 lat. Liczba nieochrzczonych sięga jednego miljarda, czyli tysiąca milionów ludzi. O nawrócenie tych nieszczęśliwych Kościół zawsze się troszczył. Dziś jednak, gdy dzięki takim wynalazkom, jak samoloty, radjo, telegrafy, wszystkie ludy do siebie się zbliżają, sprawa misji stała się pilniejszą, niż kiedyindziej. Ludy dzikie i barbarzyńskie coraz bardziej zaprowadzają u siebie sposób życia europejski, czyli, jak się mówi, cywilizują się: bardzo szybko przejmują nasze zwyczaje, kupują nasze towary i t. d.

Czy przyjmując rzeczy materialne, a więc mniejszej wagi, można dopuścić, aby ludy te nie poznały tego, co mamy najdroższego, czego nie można kupić ani za złoto, ani za srebro, to jest wiary świętej? Zaiste trzeba corychlej zaszczerpić w ich duszach wiarę Chrystusową!

Ostatni dwaj papieże, Benedykt XV i Pius XI, przykładają szczególniejszą wagę do rozbudowy misji zamorskich. W tym celu odezwali się, w tak zwanych „encyklikach”, do wiernych całego świata, w których pouczają, jakie katolicy mają obowiązki wobec misyj. W encyklikach „Maximum illud” i „Rerum Ecclesiae” wykazują papieże wiernym, że najbardziej biedny, najbardziej rozpaczliwy stan człowieka nie jest wtedy, gdy mu brak niezbędnych środków do życia, ale gdy mu brak wiary w Boga Stwórcy i Odkupiciela.

Kto ma szerzyć wiarę wśród pogan? O! niech w odpowiedzi zadrży z radości serce każdego chrześcijanina: do szerzenia bowiem wiary świętej powołani są nietylko misjonarze, którzy pracują w odległych krajach, nietylko kapłani, ale każdy katolik pozostający u siebie w kraju.

A w jaki sposób? Na to odpowiada dzisiejszy papież, Pius XI, we wspomnianym liście do wiernych: „Pomóc można misjom i misjonarzom, którzy ciągle wołają o pomoc, w trojaki sposób: pierwszy dla wszystkich dostępny to *modlitwa*, powtóre, trzeba zaopatrywać misjonarzy w potrzebne rzeczy, jak szaty kościelne, różańce, krzyżyki, po trzecie, trzeba wiele pieniędzy, aby utrzymać misje, gdyż z powodu wojny światowej, musiano pozamykać wiele szkół, szpitali i innych zakładów dobroczynnych”.

Kto z wiernych nie może pracować dla misji, przynajmniej jednym z podanych sposobów? Któż bowiem, gdy nie ma możliwości dać ofiary pieniężnej, nie może się modlić na intencję rozszerzania się wiary po całym świecie? lub któż, nie będąc zamożnym, nie może złożyć choć drobnej jałmużny? Troska Ojca św. o misje idzie tak daleko, że chciałby widzieć zagadnienie misyjne postawione na pierwszym miejscu wśród innych zagadnień życia katolickiego.

Ojciec św. jednak nie ogranicza się tylko do ogólnych uwag, ale daje praktyczne wskazówki, jak poszczególne stany mogą się przyczynić do wzrostu wiary Chrystusowej na szerokim świecie. W swym wezwaniu nie pomija nikogo, powołuje wszystkich, a więc: 1) duchowień-

stwo, 2) wiernych i 3) dzieci. Dla każdego z tych stanów Ojciec św. poleca specjalne organizacje, i tak dla księży jest nią „Związek misyjny duchowieństwa”, dla dorosłych, świeckich, katolików „Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary”, dla dzieci: „Dzieło Dzieciństwa Pana Jezusa”.

W roku zeszłym naród nasz obchodził dziesięciolecie istnienia Państwa Polskiego. Z chwilą odzyskania niepodległości politycznej otrzymaliśmy swobodę naszych działań także w zakresie kościelnym. Wiemy, jak rządy zaborcze przed wojną tamowały na ziemiach naszych rozwój życia kościelnego. Rząd rosyjski nie pozwalał katolikom jawnie należeć nawet do związków misyjnych. Dzięki Bogu, jesteśmy wolni. Możemy dziś w niepodległej Polsce organizować życie katolickie w myśl wskazań Papieża. Możemy jawnie należeć do związków misyjnych, a przez nie dokumentować, że w wielkiej rodzinie narodów katolickich, popierających misje, i my, Polacy, działać pragniemy.

I w naszej diecezji dla sprawy misyjnej zrobiliśmy już niemało, a Bóg da, że z każdym rokiem uczynimy więcej.

Aby uprzytomnić sobie, cośmy pod względem misyjnym już dokonali, przyjrzymy się na następnych stronicach każdej organizacji misyjnej z osobna.

II. Związek Misyjny Duchowieństwa

Idąc za wskazaniem Papieża, aby cały świat objąć związkami misyjnymi, kapłani pierwsi stanęli do apelu, zawiązując w 1916 roku we Włoszech „Związek Misyjny Duchowieństwa”, który powoli ogarnął duchownych wszystkich krajów.

Celem tego związku jest „budzenie wśród kapłanów ducha gorliwości i zapału do nawracania pogan, ażeby przez nich lud chrześcijański zapłonął troską o misję katolickie i tym sposobem cały Kościół przyczynił się do rozszerzania królestwa Chrystusowego po wszystkim świecie”. Do Związku Misyjnego Duchowieństwa mogą należeć wszyscy księża tak świeccy, jako i zakonni.

W naszej diecezji Związek powstał w 1926 roku, na czele jego stoi, jako dyrektor diecezjalny, Ks. Kanonik Pianka. Dziś już do Związku należą prawie wszyscy księża z diecezji. Roczne składki na ten cel wynoszą około 1200 złotych (po 5 zł. rocznie od osoby). Tak więc księża, dając wiernym dobry przykład, stanowią pierwsze kadry tak pożądanych przez Ojca św. organizacji misyjnych.

III. Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary.

Za najważniejszą atoli organizację misyjną Ojciec św. Pius XI, uważa Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary, a to ze względu na jego powszechność. Dzieło to powstało w 1822 roku we Francji, w Lyonie. Założycielami jego było kilku najwybitniejszych katolików francuskich z p. Pauliną Jaricot (Żariko) na czele. Osoba ta, niezwykle czuła na pracę misjonarzy, postanowiła zbierać od wiernych jak najdrobniejsze, groszowe, ale stałe ofiary pieniężne, owiane przytem serdeczną ofiarą modlitw. Myśl ta była wielce szczęśliwa, projekt został niebawem ujęty w statut, potwierdzony przez Kościół, i w ten sposób pierwsza organizacja misyjna pod nazwą „Dzieło Rozkrzewiania Wiary” zyskała wielki rozgłos i powodzenie we Francji i poza jej granicami. Zaraz w pierwszym roku istnienia Dzieło R. W. zebrało na misje zagraniczne przeszło 20.000 franków. Zaś w ciągu pierwszego stulecia swej pracy dało przeszło pół miljarda franków, a w jednym tylko roku 1925 suma zebranych ofiar przez to Dzieło wyniosła 44 miliony lirów. Dzieło objawiało wyraźne znaki błogosławieństwa Bożego.

Aby mu nadać silniejszy rozpęd i więcej międzynarodowy charakter, Ojciec św. Pius XI, w setną rocznicę powstania tego Dzieła, w 1922 r., przeniósł jego siedzibę z Francji do Rzymu, przydając do jego nazwy wyraz „Papieskie” Dzieło Rozkrz. Wiary.

Rozkrzewianie Wiary św. jest dziełem modlitwy i ofiary. Ojciec św. zaprasza wszystkich wiernych od 12 roku życia, aby się zapisywali do tego Dzieła. Członkowie P. D. R. W. winni: 1) odmówić codziennie jedno „Ojcze nasz, Zdrowaś, z daniem: „Św. Franciszku Ksawery, módl się za nami”; 2) złożyć ofiarę na misje (tygodniowo 5 groszy—2 zł. 60 gr. rocznie).

Organizacja Dzieła jest bardzo prosta. Każde dziesięć osób stanowią tak zwany dziesiątek, na czele z dziesiątnikiem, którego obowiązkiem jest zbierać od członków składki i przekazywać je Ks. Proboszczowi, który znowu przesyła je na ręce Ks. Dyrektora Diecezjalnego. Ten oddaje otrzymane składki Dyrektorowi Krajowemu, ten zaś odsyła je bezpośrednio do Rzymu.

Korzyści należenia do P. D. R. W. są ogromne. Dając co tydzień pięć groszy, przyczyniasz się przez to do budowy kościołów, kaplic, szkół, ochron, szpitali i innych instytucyj, przez które misjonarze pozyskują niewiernych i nawracają ich do wiary świętej. Przez złożenie tak drobnej ofiary, chociaż na misje nie wyjeżdżasz, jesteś jednak tam obecny.

Grosz ofiarowany na tak wzniosły cel nie pozostawia i swych ofiarodawców bez pomocy duchowej. Deszcz błogosławieństw spływa na nich w postaci nieustannych modlitw, Mszy Świętych, co tydzień przez każdego misjonarza odprawianych na intencję członków P. D. R. W., dalej modłów nawróconych, którym ich dobroczyńcy dopomogli do poznania prawdziwego Boga i Zbawiciela, Jezusa Chrystusa.

Do tych łask dochodzą liczne odpusty tak zupełne, jak częściowe, oraz przywileje, jakich Papieże udzielają członkom Dzieła Rozkrzewiania Wiary (patrz „karta wpisowa”).

Na terenie Łomżyńskiej diecezji datę powstania Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary trzeba odnieść do 30 marca 1927 roku, w którym to dniu Najprzewielebniejszy Pasterz naszej Diecezji, J. E. Ks. Biskup Łukomski, wydał dekret, polecający księżom proboszczom niezwłocznie przystąpić do zakładania po parafjach Pap. Dzieła Rozkrzew. Wiary. Diecezjalnym Dyrektorem tegoż Dzieła ustanowił Ks. Kanonika Rogińskiego. Nowomianowany Dyrektor porozsyłał po parafjach odnośne odezwy i materiały, a w dniu 20 września tegoż roku z polecenia Ks. Biskupa na konferencji KsKs. Dziekanów wygłosił o dziełach misyjnych wyjaśniający referat.

Na zew swego Najdostojniejszego Wodza stanęły do apelu niżej wymienione parafje, które już z końcem roku 1927 mogły przesłać na misje następujące kwoty:

Wysokie-Mazowieckie — 216 zł.

Wąsosz — 7 zł.

Suwałki — 31 zł.

Dąbrowa-Wielka — 6 zł.

Dąbrówka — 16 zł.

Studzieniczna — 50 zł.

Augustów — 50 zł.

Razem na ręce Dyrektora Diecezjalnego za rok 1927 wpłynęło 376 złotych*.

*) Kwota ta została przesłana na ręce J. E. Ks. Biskupa Płockiego, który podówczas zastępował Prezesa Krajowego Dzieła.

Rok 1928 wykazuje dalszy rozwój Dzieła na terenie naszej diecezji. Ofiary z tego roku przedstawiają się w następujący sposób:

1.	Wysokie-Mazowieckie	429.30 zł.
2.	Wąsewo	190.— zł.
3.	Turośl	20.— zł.
4.	Kadzidło	319.40 zł.
5.	Rutki	96.— zł.
6.	Waniewo	20.— zł.
7.	Dobrzyjałowo	200.— zł.
8.	Studzieniczna	36.— zł.
9.	Dąbrówka	54.50 zł.
10.	Zaremby-Kościelne	40.— zł.
11.	Lipsk	1000.— zł.
12.	Suwałki	120.— zł.
13.	Wąsosz	147.51 zł.
14.	Zambrów	626.80 zł.
15.	Wyszonki	12.— zł.
16.	Filipów	32.— zł.
17.	Chlebotki	51.— zł.
18.	Kobylin	234.70 zł.
19.	Kołaki	100.— zł.
20.	Augustów	242.— zł.
21.	Kuczyn	26.— zł.
22.	Dąbrowa-Wielka	44.— zł.
23.	Czarnia	20.45 zł.
24.	Kapice-Przechody	44.— zł.
25.	Hodyszewo	62.40 zł.
26.	Bargłów	83.— zł.
27.	Myszyniec	955.— zł.
28.	Wizna	20.— zł.
29.	Poryte	112.60 zł.
30.	Mały-Płock	9.— zł.
31.	Andrzejewo	20.— zł.
32.	Boguty	6.— zł.
33.	Czyżew	15.— zł.
34.	Rosochate	20.— zł.
35.	Nur	20.— zł.
36.	Zuzela	7.60 zł.
37.	Piekuty	37.10 zł.

Razem . . . . . 5483.36 zł.

Koszty administracji diecezjalnej wyniosły 237 zł. 48 gr.

A zatem do Rady Krajowej Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary w Poznaniu z diecezji Łomżyńskiej wpłynęło za rok 1928—5,245 zł. 88 gr.

We wspomnianych parafjach było czynnych 257 dziesiątków, z 2,750 członkami.

Organem Pap. Dzieła Rozkrz. Wiary na całą Polskę są „Roczniki P.D.R.W.”, dwumiesięcznik wychodzący w Poznaniu. Każdy dziesiątek członków otrzymuje jeden egzemplarz bezpłatnie, a zatem w ciągu 1929 roku do naszej diecezji przychodziło 257 egzemplarzy.

Rok 1929.

I. Ofiary nadzwyczajne na „dar jubileuszowy dla Ojca św.“

Ten rok zapisał się żywiej w pamięci wszystkich katolików, bo to był rok jubileuszowy Ojca św., Piusa XI, który w tym roku obchodził pięćdziesięciolecie kapłaństwa.

Ojciec św. wielokrotnie zaznaczał, jak Mu na sercu leży sprawa nawrócenia pogan, których jest na świecie około miljarde (tysiąc milionów).

Nad temi niezliczonymi krociami dusz, pogrążonymi w cieniu śmierci, pracuje zaledwie 13.000 misjonarzy, wziętych z pośród różnych narodowości.

Liczba ta jest niewystarczająca, więc misjonarze pomagają sobie katechistami, t. j. takimi Murzynami, Chińczykami, Japończykami i t. d., których najpierw ochrzcili, wyuczyli lepiej prawd wiary, katechizmu, i tacy katechiści sami potem swych braci pogan uczą i przygotowują do Chrztu, którego następnie udziela misjonarz.

Takich katechistów potrzeba bardzo wielu, choćby miliona, a jest ich stosunkowo mało, bo tylko 80 tysięcy. Należy więc starać się, aby było ich więcej, a najskromniejsze utrzymanie jednego katechisty wynosi około 400 zło tych rocznie.

Katolicy, czuli na potrzeby misyjne, postanowili w roku jubileuszowym złożyć Ojcu św. dar, któryby uradował Jego serce, pragnące do siebie przytulić jak najwięcej pogan. Oto po wszystkich krajach zaczęto zbierać fundusze na katechistów. W tym celu rozpowszechnione były po wszystkich parafjach kartonowe puszki, przeznaczone do ofiar groszowych.

Z rąk katolickich posypały się grosze, a z groszy tych powstały setki i tysiące złotych.

W naszej Diecezji następujące parafje złożyły ofiary na dar jubileuszowy dla Ojca św., przeznaczony na utrzymanie katechistów:

1)	Augustów	200.— zł.
2)	Bargłów	191.24 zł.
3)	Białasz	138.— zł.
4)	Bakałarzewo	126.50 zł.
5)	Berzniki	72.— zł.
6)	Brok	193.— zł.
7)	Burzyn	74.— zł.
8)	Czarnia	63.— zł.
9)	Czerwin	32.50 zł.
10)	Czyżew	140.— zł.
11)	Dobrzyjałowo	60.— zł.
12)	Dąbrowa Wielka	102.— zł.
13)	Dąbrówka Kościelna	67.31 zł.
14)	Filipów	34.— zł.
15)	Grabowo	35.— zł.
16)	Hołynka	19.30 zł.
17)	Jabłoń	51.50 zł.
18)	Jabłonka	70.— zł.
19)	Jasiennica	166.50 zł.
20)	Jaminy	20.— zł.
21)	Janówka	114.— zł.
22)	Jedwabne	264.10 zł.
23)	Kadzidło	372.— zł.
24)	Kulesze	90.90 zł.
25)	Kobylin	166.50 zł.
26)	Kleczków	124.68 zł.
27)	Klukowo	20.— zł.
28)	Krasnopol	63.25 zł.
29)	Kolno	157.— zł.
30)	Karolin	94.— zł.
31)	Łomża (Redakcja „Życia i Pracy”)	15.— zł.
32)	Łyse	168.— zł.
33)	Kołaki	60.— zł.
34)	Mikaszówka	12.23 zł.
35)	Myszyniec	155.— zł.
36)	Nowawieś	73.36 zł.
37)	Ostrołęka	163.— zł.
38)	Ostrów-Mazow.	33.10 zł.
39)	Pawłówka	50.— zł.
40)	Pietkowo	78.— zł.
41)	Przerośl	137.— zł.
42)	Płonka	100.— zł.

43)	Perstuń	20.— zł.
44)	Poświętne	7.50 zł.
45)	Przytuły	110.— zł.
46)	Raczkki	58.— zł.
47)	Rajgród	74.— zł.
48)	Radziłowo	86.— zł.
49)	Sejny	433.— zł.
50)	Słucz	30.18 zł.
51)	Śniadowo	27.25 zł.
52)	Smolany	10.— zł.
53)	Szczuczyn	37.68 zł.
54)	Studzieniczna	192.30 zł.
55)	Sylwanowce	90.— zł.
56)	Teolin	103.50 zł.
57)	Tykocin	295 40 zł.
58)	Turośl	186.12 zł.
59)	Wizajny	90.— zł.
60)	Wigry	58.— zł.
61)	Waniewo	36.23 zł.
62)	Wąsewo	60.— zł.
63)	Wąsosz	90.— zł.
64)	Wysokie-Mazow.	145.96 zł.
65)	Zambrów	325.12 zł.
66)	Zuzela	171.— zł.

Ogółem . 7103.31 zł.

Jeżeli utrzymanie jednego katechisty na rok wynosi 400 zł., to z sumy zebranej na powyższy cel będzie można utrzymać niemal 18 katechistów w ciągu roku, lub jednego katechistę przez 18 lat. Jest to ofiara znaczna i nie mało rozraduje serce Naszego Najlepszego Ojca Piusa XI, Papieża.

2. Składki członkowskie i ofiary na Pap. Dzieło R. W.

Rok 1929 przyniósł niemały wzrost członków, jak również składek i ofiar na rzecz Pap. Dzieła R. W., jak to widać z następującego spisu:

L. p.	P A R A F J A	Kwota		Ilość człon- ków	U w a g i
		Zł.	gr.		
1	Adamowicze	44	95		
2	Andrzejewo	200	—		
3	Augustów	654	40	680	
4	Brok	1	20		
5	Białaszewo	18	50	20	
6	Borkowo	20	50		
7	Becejły	211	—	50	
8	Borzynki	18	46		
9	Bargłów	684	60	300	
10	Boguty	78	13		
11	Burzyn	25	96		
12	Czarnia	472	—	200	
13	Czyżew	2	—		
14	Chlebotki	162	—	110	
15	Dąbrowa Wielka	384	80	100	
16	Dąbrówka	482	—	230	
17	Dobrzyjałowo	240	—	220	
18	Drozdowo	67	05		
19	Filipów	235	—	60	

L. p.	PARAFJA	Kwota		Ilość członków	U w a g i
		Zł.	gr.		
20	Grabowo	200	—		
21	Grajewo	42	—		
22	Hodyszewo	77	20	20	
23	Jabłonka	578	30	200	W tem Marjanna Januszewska złożyła 90 zł.
24	Jabłoń	325		70	
25	Jeleniewo	341	50	60	
26	Jedwabne	45	70		
27	Janówka	318		210	
28	Kapice-Przechody	10			
29	Klukowo	11		50	
30	Kołaki	245		150	
31	Kobylin	607	67	200	
22	Kuczyn	75	76		
33	Kaletnik	50			
34	Kolno	45			
35	Kadzidło	173			
36	Kuzie	13			
37	Lachowo	5	35		
38	Lipniki	30			
39	Lipsk	11	70	1200	Kwota 1000 zł. za rok 1929 wpisana została w roku ubiegłym
40	Łapy			250	
41	Łosewo	16			
42	Łomża	291	18		
43	Mały-Płock	160			
44	Mikaszówka	10			
45	Miastkowo	20			
46	Myszyniec	1500		300	

L. p.	P A R A F J A	Kwota		Ilość człon- ków	U w a g i
		Zł.	gr.		
47	Nur	30	—		
48	Ostrołęka	50	—	40	
49	Ostrów	285	20		
50	Piski	120	—		
51	Piekuty	205	—	130	
52	Puńsk	102	90		
53	Płonka Kościelna	538	10	300	
54	Przerośl	26	—		
55	Poryte	261	—	160	
56	Pawłówka			30	
57	Rosochate	460	—	230	
58	Rajgród	402	10	350	
59	Romany	70	—		
60	Radziłów	54	95		
61	Raczki	41	—		
62	Rutki	425	50	170	
63	Rutka-Tartak	122	—		
64	Sokoły	35	40	20	
65	Śniadowo	55	—		
66	Stawiski	200	—		
67	Słucz	91	—	90	
68	Smolniki	50	50		
69	Studzieniczna	79	80	50	
70	Suwałki	584	20	200	
71	Sztabin	165	—		
72	Szczepankowo	53	54		
73	Smolany	20	25		
74	Sejny	121	30	200	
75	Teolin	157	50		
76	Turośl	250	—	100	W kwocie tej Jul- janna Zawalich złożyła 200 zł., Wiktorja Malino- wska — 50 zł.

L. p.	P A R A F J A	Kwota		Ilość człon- ków	U w a g i
		Zł.	gr.		
77	Troszyn	33	—		W kwocie tej zło- żył ofiarę Józef Niebrzydowski 30 zł.
78	Wąsosz	82	70	50	
79	Waniewo	451	60	210	
80	Wyszonki	300	—	160	
81	Wysokie-Mazowieckie	552	—	230	Ponadto W. Mierz- wińska i F. Per- kowska złożyły po jednym obrusie, A. Jasińska płótno na obrus.
82	Wąsewo	393	—	190	
83	Zambrów	1533	75	650	
84	Zalas	290	80	120	
85	Zaremby-Kościelne .	446	50	320	
	Bezimiennie	5	—		
	Razem .	18.361	40	8720	

Do powyższej sumy zostały włączone kwoty nie tylko płynące ze składek, ale i dobrowolne ofiary, jak również ofiary uzbierane do puszek kartonowych na katechistów, które zostały przesłane w spóźnionym terminie, to jest po dniu 20 grudnia 1929 r., oraz kwoty złożone za wybrane materiały.

Ofiary misyjne przysłane bezpośrednio do Kurji Biskupiej, ale bez zaznaczenia, że mają iść na P. D. R. W., zostały z tego spisu wyłączone.

Z powyższego zestawienia wynika, że Papieskie Dzieło Rozkrz. Wiary istnieje w 44 parafjach, a zainteresowanie Dziełem ponadto okazało 40 parafij, ogółem w ofiarach na P. D. R. W. wzięło udział 64% parafij.

IV. Dzieło św. Dzieciństwa P. J.

Wśród biednych pogan panują okrutne obyczaje, których ofiarą padają dzieci-niemowlęta, skazywane na zagładę przez własnych rodziców. „Dzieci niech ratują dzieci”— woła biskup z Nancy, ks. Karol August Forhin Janson, i w myśl tego hasła zakłada w r. 1843 Stowarzyszenie św. Dzieciństwa.

Celem jego jest umożliwienie chrztu św., wykup i chrześcijańskie wychowanie dzieci urodzonych z rodziców niewiernych. Członkiem może być każdy chrześcijanin ochrzczony. Do obowiązków członka należy ofiara najmniej 5 gr. miesięcznie i modlitwa „Zdrowaś Marjo” oraz wezwanie „Święta Majjo módl się za nami i za biednymi dziećmi pogańskimi”.

Dzieło to uzyskało aprobatę Stolicy Apostolskiej za Grzegorza XVI, a papież Pius IX przez breve z 18 lipca 1856 roku wyniósł je do rzędu instytucji kanonicznych, wyznaczając mu Kardynała-Protektora. W tem breve, polecając zaprowadzenie dzieła w diecezjach, zaznacza Papież, że Dzieło „Dzieciństwa nie przeszkadza pobożnemu dziełu Rozkrzewiania Wiary, ale owszem w dziwny sposób je wspiera, ponieważ członkowie Dzieciństwa po dojściu do wieku dojrzałego do Dzieła R. Wiary tem chętniej przystępują”.

W kraju naszym pierwsza działalność św. Dzieciństwa pokazała się w Małopolsce w roku 1857. Z rocznych sprawozdań Dyrekcji Generalnej wynika, że i Polska, będąca pod zaborem rosyjskim, nadesłała składki w r. 1861. W 1876 r. XX. Misjonarze św. Wincentego à Paulo objęli zarząd nad stow. św. Dzieciństwa w Krakowie i wszczęli starania o utworzenie dyrekcji krajowej dla całej Polski.

Organizacja Dzieła.

Założyć stowarzyszenie św. Dziec. może każdy kapłan. Do tego nie potrzebuje on osobnego upoważnienia, pragną bowiem tego Dzieła w parafjach i szkołach, Stolica św. i Księża Biskupi. Dyrekcja Krajowa, lub Dyrekcja Diecezjalna, przesyła na życzenie materiały do założenia

tego dzieła potrzebny. Gdy kapłan Dzieło to już zaprowadził, otrzymuje przywileje nadane przez Stolicę św. Stowarzyszenia miejscowe tworzą się z dwunastek z Dyrektorem na czele; stowarzyszenia na terenie diecezji stoją pod opieką i nadzorem Dyrekcji Diecezjalnej, — w całej zaś Polsce — Dyrekcji Krajowej w Krakowie. Generalna Dyrekcja Dzieła znajduje się w Paryżu.

Ruch w Dziele.

Od czasu swego powstania t. j. od r. 1843 Dzieło św. Dzieciństwa zebrało 306.571.000 fr. francuskich ochrzciło 21.850.000 dzieci pogańskich, wychowało 15.003.000 dzieci obecnie utrzymuje 15.000 szkół powszechnych, średnich i zawodowych, wspiera zakłady prowadzone przez przeszło 300 biskupów misyjnych. Należy doń około 20 milionów członków. Dzieciństwo polskie liczyło w r. 1992 250 stow., członków ok. 40 tysięcy, złożyło ofiar 5000 zł.

Z dn. 1/8-1927 r. w Polsce było 846 stow. z 150.000 członk. Rok 1928 miał 1293 środowisk, składki z kraju wynosiły 141.829 zł. 11 gr. Od roku 1929 Dyrekcja Krajowa wydaje 21.500 egzemplarzy Roczników, a jeden Rocznik obsługuje dwunastkę.

W dieceji Łomżyńskiej działalność Dzieła św. Dziec. datuje się od roku 1921. W rocznikach tego roku spotykamy wzmianki o składkach, wpłacanych z Suwałk „Sejneńskiej diecezji”. W tymże roku powstaje to Dzieło w Augustowie, które się wkrótce pięknie rozwinęło.

Jednocześnie daje się zauważyć powstanie Dzieła, zapoczątkowanego w Suwalszczyźnie, także w innych stronach diecezji Łomżyńskiej. D. 17/X-1925 r. został zamianowany Dyrektorem diecezjalnym Ks. kan. W. Astasiewicz.

W dieceji Łomżyńskiej w r. 1921 składki wynosiły 3765 marek, w r. 1925—696 zł. 92 gr., w 1926 — 930 zł. 76 gr., w r. 1927 — 1964 zł. 78 gr., w r. 1928 — 2348 zł. 20 gr. W obecnej chwili jest 55 środowisk, z 660 członkami.

V. Dzieło św. Piotra Apostoła.

Najstarszą i najważniejszą organizacją misyjną jest Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary. Organizacja ta winna istnieć w każdej parafji. Pomocniczymi organizacjami „Pap. Dzieła R. W.” są: „Papieskie Dzieło św. Dzieciństwa P. Jezusa” i „Papieskie Dzieło Św. Piotra Apostoła”.

Pap. Dzieło Dzieciństwa P. Jezusa zapuściło już dość głęboko swoje korzenie na roli Kościoła, natomiast ostatnie, t. j. Pap. Dzieło św. Piotra Apostoła, jest dopiero w zawiązku.

Niemniej jednak nastaje Ojciec św., aby to „Dzieło” ze względu na swój wzniosły cel, jakim jest kształcenie duchowieństwa tubylczego, przyjmowało się po parafjach.

Oto jego ustawa:

1. *Cel Dzieła.* Przeszło miliard pogan czeka na naszą pomoc do przyjęcia Chrztu św. i innych łask Chrystusowych, jak Łazarz ranami okryty u drzwi bogacza. Któż ich nawróci najprędzej i najłatwiej? Ich rodacy księża! ale trzeba im tych księży wychować, wykształcić. I to właśnie jest zadaniem Dzieła św. Piotra Apostoła.

2. *Środki.* Przez modlitwę i dobrowolne umartwienia wyprasza ono u Boga — za przyczyną św. Teresy od Dzieciątka Jezus, która jest szczególną Patronką Dzieła— powołania kapłańskie wśród nowoochrzczonych pogan. Przez jałmużnę pomaga do kształcenia ich na kapłanów w wielkich i małych seminarjach duchownych.

3. *Członkowie Dzieła.* Członkowie się dzielą na członków fundatorów, członków dobrodziejów i członków wspierających. Do kategorii pierwszej i drugiej należą ci, którzy złożą większe ofiary. Członkowie wspierający, o których najbardziej chodzi, płacą rocznej składki 1 złoty, lub 50 groszy.

4. *Korzyści duchowe.* Pap. Dzieło św. Piotra Ap. udarowane jest przez Stolicę Apostolską wielorakimi odpustami, które szczegółowo podane są na kartach wpisowych. Ponadto seminarzyści krajowi ofiarują często Ko-

munję św., a codzień modły za członków Dzieła, żyjących i zmarłych, którzy nadto mają udział w zasługach misyj.

Kapłan, wychowanek Dzieła, odprawia w ciągu pierwszego miesiąca po swoim wyświęceniu 3 Msze św. za dobrodziejów, a nadto co rok jedną Mszę św. i pięć Mszy św. po śmierci osoby, która go utrzymywała przez cały pobyt w seminarjum.

Jak widać z powyższego, Dzieło to ma za zadanie utrwalić wyniki pracy innych Działał Misyjnych i przyspieszyć nawrócenie krajów pogańskich *przez jak najlepsze i najtroskliwsze wychowanie duchowieństwa krajowego*, a więc rodowitych kapłanów Chińczyków, Japończyków, Hindusów, Murzynów i t. d., którzy będą mogli daleko prędzej nawrócić swych rodaków, niż dzisiejsi misjonarze europejscy. Będą bowiem znali dokładnie język krajowy, zwyczaje i potrzeby ludowe, będą wolni od podejrzenia, że pracują w interesie państw zagranicznych, będą wytrzymali na klimat, będą ochronieni od wydalenia z kraju w czasie wojny, jak to się nierzadko zdarza z misjonarzami europejskimi.

Widzimy zatem, jak małe są obowiązki członków wspierających w porównaniu do tak wielkich zamierzeń Dzieła!

Do tej chwili w naszej diecezji Pap. Dzieło św. Piotra Apostoła jeszcze nie jest zawiązane, niniejsze słowa mają na celu przygotowanie umysłów i serc pod zbożne dzieło, aby, gdy dostatecznie wzmocnią się inne Dzieła misyjne, gdy przyjdzie zew Naszego Najdostojniejszego Pasterza, jak najwięcej ludzi dobrej woli stanęło do apelu.

VI. Kwesta na misje w dniu Trzech Króli.

Z rozporządzenia Stolicy Apostolskiej poza ofiarami na misje, jakie systematycznie składają poszczególne Dzieła Misyjne, po wszystkich kościołach odbywa się każdorocznie kwesta na Misje w dniu 6 stycznia (uroczystość Trzech Króli). Od szeregu lat bierze udział w tem i nasza diecezja. Nie w każdym roku suma jest jednakowa. W roku 1929 suma ta wynosiła 3050 złotych. Mimo, że pieniądze te idą na P. D. P., to jednak nie przechodzą przez Dyрекcję Diecezjalną, wskutek czego Dyрекcja nie prowadzi ich szczegółowej ewidencji.

VII. Grosz wdowi.

Nie licząc składek Związku Misyjnego Kleru, Dzieciństwa P. Jezusa, i kwesty z dnia Trzech Króli, Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary w naszej Diecezji w ubiegłym roku złożyło:

1. Ofiary nadzwyczajne na „Dar jubileuszowy dla Ojca św.”	7.103,31 zł.
2. Ofiary zwykłe członków (wraz należnością za wybrane materiały)	<u>18.361,40 zł.</u>
Razem	25.464,71 zł.

Wydatki:

1. Wysłano do Dyrekcji Krajowej w Poznaniu	24.164,71 zł.
2. Administracja Diecezjalna (biuro, należność manipulacyjna, portorja, druki)	1.100 zł.
3. Pozostałość w kasie	<u>200 zł.</u>
Bilans	25.464,71 zł.

Gdy się myślą ogarnie ubiegły rok i zważy ciężkie nasze położenie gospodarcze, Diecezja nasza złożyła na Misje kwotę pokaźną. Ogół wiernych, idąc za głosem Ojca św., zrozumiał aktualność Misyj i zadanie swe spełnił. Spocząć jednak na tem niewolno, Dzieła Misyjne wołają ciągle o nowych członków, tak jak Kościół nieustannie zabiega o nawrócenie nowych ludów.

Przytem godzi się wyznać, że na wyżej wymienioną sumę w olbrzymiej części złożyły się ofiary ludzi niezamożnych, iście—„grosz wdowi”, —ubodzy chrześcijanie dla jeszcze uboższych pogan! Tem większa ich zasługa przed Bogiem.

Wszystkim czcigodnym Księżom Dyrektorom parafjalnym i szlachetnym ofiarodawcom za prace i ofiary dla Misyj składa serdeczne podziękowanie

Diecezjalna Dyrekcja Papieskiego
Dzieła Rozkrzewiania Wiary.

Łomża, 1 marca 1930 r.

Uzupełnienia.

Ze sprawozdania z działalności Dzieciństwa P. Jezusa w ostatniej chwili nadesłanego wynika, że Dzieło to na terenie naszej diecezji w 1929 roku złożyło zł. 2776,95. Szczegółowe sprawozdanie ukaże się w roku następnym.
